

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието"
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Дело Rakići други срещу Сърбия (Rakićandothersv. Serbia), жалби №№ 47460/07 и др.

Решение на второ отделение от 5 октомври 2010 г., окончателно на 5 януари 2011

Чл. 6, § 1 – справедлив граждански процес - нарушение

Общественото доверие в правосъдието безспорно е сред най-важните компоненти на всяка система, основана на принципа за върховенство на закона. Противоречивото отсъждане на различни състави в рамките на един и същ съд по идентични искиове е в нарушение на правото на справедлив процес по чл. 6 от Конвенцията

Фактите

По това дело са обединени 30 самостоятелни жалби на сръбски граждани, които са били полицейски служители в Косово. С постановления от 2000 г. и 2003 г. сръбското правителството решило, че всички живеещи и работещи в Косово сърби ще получават двойни заплати, а заплатите на полицаите, съгласно решение на МВР, следвало да бъдат увеличени с коефициент от 2,5 до 4,5.

Тъй като заплатите на жалбоподателите били увеличени с по-малко от 100% всеки от тях завел дело срещу МВР. Някои от делата били спечелени на ниво районен съд, други не. Всички искиове обаче били отхвърлени на втора инстанция от окръжния съд в Белград.. Имало обаче решения на окръжния съд по дела на колеги на жалбоподателите, с които исковите били уважавани. Част от делата, включително и делатана някои от жалбоподателите, достигнали до Върховния съд, който оставил в сила някои решения, постановени в полза на ищите и отменил други. Въпросът за конституционностьта на постановленията на правителството стигнал и до Конституционния съд, който с решение от април 2010 постановил, че те са противоконституционни.

ПРАВОТО

Жалбоподателите се оплакват, че противоположните решения на Окръжния съд в Белград нарушават правото им на справедлив процес.

Правителството възразява, че част от жалбите са недопустими поради неизчерпване на вътрешноправни средства за защита, по-точно подаване на касационна жалба.

Преценката на Съда

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

37. „Съдът отбелязва, че като се има предвид характера ѝ, касационната жалба трябва по принцип, и когато такава съществува съгласно приложимите гражданско процесуални правила, да се счита за ефективно вътрешноправно средство за защита по смисъла на чл. 35 § 1 на Конвенцията (...)

38-40. В конкретните обстоятелства на настоящия случай обаче Съдът е на мнение, че възражението за неизчерпване на средства за защита, направено от правителството по отношение на част от жалбоподателите е тясно свързан с съществуването на оплакванията. По-конкретно, то обхваща въпроса дали една касационна жалба, дори ако е била предвидена в закона и е била подадена е можела да гарантира уеднаквяване на практиката по разглежданите искове. Поради това Съдът присъединява разглеждането на възражението към преценката по същество на оплакванията на жалбоподателите. „Съдът приема всички останали жалби за допустими.

41-42. Жалбоподателите поддържат становището си и добавят, че Върховният съд е продължил да гледа делата въпреки, че е имало висяща жалба пред Конституционния съд. Правителството оспорва жалбата, като посочва, че националните съдилища са независими и са в правото си да тълкува и прилагат закона. Освен това по всяко от делата на жалбоподателите Върховният съд бил потвърдил решенията, с които са били отхвърлени исковете им. На последно място посочва, че Върховният съд не е имал задължението да изчака изхода на производството пред Конституционния съд, а освен това е имал задължението по Конвенцията да се произнесе в разумен срок.

43. „Съдът напомня, че макар някакво разминаване в тълкуването на закона да е приемливо като неизбежна черта на съдебна система, която както сръбската, се основава на мрежа от първоинстанционни и въззивни съдилища, в случая на жалбоподателите противоречивото тълкуване е направено от един и същи съд – Окръжният съд в Белград и става дума за разнопосочна практика по дела по идентични казуси (...). Всичко това трябва да е създавало състояние на продължаваща несигурност, което на свой ред трябва да е намалило общественото доверие в правосъдието, а това доверие безспорно е сред най-важните компоненти на всяка система, основана на принципа за върховенство на закона.“ Освен това до определен момент дори практиката на Върховния съд е била непоследователна. Или с други думи, не може основателно да се поддържа, че делата на жалбоподателите, които не са били разгледани на трета инстанция биха били решение съобразно една уеднаквена съдебна практика.

40. При тези обстоятелства без да преценява какъв би следвало да е изхода по делата на жалбоподателите Съдът приема, че правната несигурност ги е лишила от справедлив процес пред Окръжния съд в Белград и това представлява нарушение на чл. 6 § 1.

На основание чл. 41 на всеки от жалбоподателите е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3000 евро.